

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/189132,Elzbieta-Strzeszewska-Bylem-tam-ja-i-moj-karabin-maszynowy-Jan-Kmiolek-pseudonim.html>
28.02.2026, 02:10

Elżbieta Strzeszewska: „Byłem tam ja i mój karabin maszynowy!”. Jan Kmiołek pseudonim Wir

7 sierpnia 1952 r. stracono Jana Kmiołka ps. „Wir”, „Fala”, „Mazurek”. W latach 1947-1951 dowodzony przez niego oddział przeprowadził na terenie północnego Mazowsza ok. stu akcji zbrojnych. Jego śmierć była wynikiem wprowadzenia do oddziału agenta, który wystawił go UB.

07.08.2026

[Aparat bezpieczeństwa](#) [Wolność i Niezawisłość](#) [Zbrodnie komunistyczne](#)

„- Było nas dwóch!

- Podajcie dane tego drugiego!

- Byłem tam ja i mój karabin maszynowy!”

- miał odpowiedzieć Jan Kmiołek na pytanie sędziego o współuczestników jednej z akcji zbrojnych.

Jan Kmiołek - żołnierz Armii Krajowej, Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, ps. „Wir”, „Fala”, „Mazurek” - urodził się 23 lutego 1919 r. w miejscowości Rzańnik w powiecie wyszkowskim. Przed wojną pracował jako najemny robotnik rolny, a w 1938 r. rozpoczął naukę zawodu kowala.

„Wir” w walce

W działalność konspiracyjną zaangażował się jesienią 1941 r. Pełnił funkcję łącznika w pułtuskim obwodzie ZWZ-AK.

Po wkroczeniu wojsk sowieckich pozostał w konspiracji, kontynuował walkę w obwodzie Ostrów Mazowiecka Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, a następnie w XV Okręgu Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. 25 listopada 1946 r. uczestniczył w akcji na więzienie w Pułtusk, w trakcie której uwolniono ok. 65 członków podziemia niepodległościowego.

W 1947 r., po ogłoszeniu przez władze komunistyczne amnestii, ujawnił się, ale wkrótce wznowił działalność konspiracyjną, organizując oddział partyzancki. W latach 1947-1951 dowodzony przez niego oddział przeprowadził na terenie północnego Mazowsza ok. stu akcji zbrojnych skierowanych przeciwko tworzącym się strukturom narzuconego Polakom reżimu, władzom administracyjnym, aktywistom partyjnym, funkcjonariuszom UB, MO i komunistycznej agenturze.

Dążąc do likwidacji oddziału Jana Kmiołka bezpieka prowadziła odrębne sprawy rozpracowania operacyjnego w czterech Powiatowych Urzędach Bezpieczeństwa Publicznego (Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Maków Mazowiecki i Ostrołęka).

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)